

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้อำนาจแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายของผู้ถูกกล่าวหา : ศึกษาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1
ชื่อผู้เขียน	นายฉลาดาน แต่งประณีต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาณี วรภัทร์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

ในปัจจุบัน ประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้ให้การรับรองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีการแยกหน้าที่สอบสวนฟ้องร้องและหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีออกจากกัน ให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่ต่างหากจากกันเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ อันเป็นการดำเนินคดีอาญาแบบกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญามีสิทธิต่างๆ ในการดำเนินคดีอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับการยกระดับเป็นประธานในคดี โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) และเป็นระบบการดำเนินคดีอาญาแบบกล่าวหา ที่มีแนวคิดการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ และมีวิธีการค้นหาความจริงในคดีโดยเนื้อหาที่ว่า ทุกองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีหน้าที่ต้องร่วมกันและช่วยกันค้นหาความจริง ดังนั้น การใช้อำนาจรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ รวมถึงการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหา จึงเป็นการใช้อำนาจรัฐที่สามารถกระทำได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน แม้จะกระทบสิทธิของผู้ต้องหาอยู่บ้างก็ตาม แต่การดำเนินการใดๆ ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงฐานะการเป็นประธานในคดี ดังจะเห็นได้จากข้อความในมาตรา 131/1 ซึ่งได้บัญญัติคุ้มครองการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวแล้วว่า ต้องกระทำการโดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น อันเป็นข้อที่แสดงให้เห็นว่า การใช้อำนาจดังกล่าวไม่ใช่การใช้อำนาจตามอำเภอใจ แต่ต้องเป็นการใช้ในฐานะที่เป็นมาตรการหรือวิธีการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดตามหลักความพอสมควรแก่เหตุ และอยู่ในขอบเขตที่ไม่กระทบกระเทือนถึงฐานะการเป็นประธานในคดีของผู้ต้องหา

แต่เดิมก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 131/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นการตรวจ ค้น เรียก และยึด ตามมาตรา 132

ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่เมื่อต่อมาได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมมาตรา 131/1 กำหนดให้การแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ กลับกำหนดเงื่อนไขไว้ว่า ต้องเป็นกรณีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาก่อนดำเนินการ รวมถึงข้อสันนิษฐานที่เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหา อันเป็นการกำหนดเงื่อนไขการใช้อำนาจรัฐโดยพิจารณาเพียงลักษณะของคดี แต่ไม่ได้พิจารณาถึงเนื้อหาความจำเป็นของเรื่องในแต่ละคดีที่แตกต่างกันว่ามีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานนั้นหรือไม่ และโดยเฉพาะการบัญญัติถึงเรื่องความยินยอมของผู้ต้องหานั้น แม้อาจดูเหมือนเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาโดยการให้สิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมกระบวนการดังกล่าว ซึ่งผู้กล่าวหาอาจจะไม่ยินยอมก็ได้ แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ที่มีวิธีการค้นหาความจริงโดยเนื้อหา อีกทั้งไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติไว้เพราะการใช้อำนาจรัฐไม่อาจกระทำได้ตามอำเภอใจ แต่ต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และไม่อาจกระทบกระเทือนถึงฐานะการเป็นประธานในคดีของผู้ต้องหาได้อยู่แล้ว เมื่อเงื่อนไขความยินยอมไม่สอดคล้องกับการใช้อำนาจรัฐดังกล่าวแล้ว ดังนั้นข้อสันนิษฐานทางกฎหมายอันเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหากไม่ให้ความยินยอม อันเป็นผลต่อเนื่องจากการไม่ให้ความยินยอม จึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวตามมาตรา 131/1 จึงไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญา ที่มีวิธีการค้นหาความจริงในคดีโดยเนื้อหา ที่ทุกฝ่ายมีหน้าที่ต้องค้นหาความจริงแท้ในคดี อีกทั้ง การบัญญัติอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานจากร่างกายผู้ต้องหาแยกออกจากมาตรา 132 ทั้งที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานเช่นเดียวกัน จึงเป็นการบัญญัติไว้อย่างไม่ถูกต้องกับเนื้อหาของเรื่อง

Thesis Title	To use the power of the body seek testimony from the accused : Study Code of Criminal Procedure section 131/1
Author	Chadchan Tangpraneet
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Thanee Vorapatr
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

Nowadays, right of the accused in criminal justice is recognized in most countries. The duty of inquisition, prosecution and trial are separated into different state bodies in accordance with accusatorial system. The status of the accused has been completely improved to be the subject of case. Based on Civil Law and accusatorial system, the essence of criminal justice in Thailand is public prosecution achieved by coordination of all in-charge state bodies. Hence, the power of evidence collection including evidence collection about the accused's body shall be essential made. Although right of the accused is sometimes restricted, his or her status must not be impacted. For striking illustration, as provided under section 131/1, this procession shall be made by a physician or an expert and must be made just as it is necessary and reasonable, by the way causing the less pain as possible and it must not be dangerous to the body or health of such person. This power must not be abused, in the other hand, according to principle of proportionality, it shall cause the less impact not influencing their subjective status.

Before Code of Criminal Procedure section 131/1 was revised, the power of evidence collection for proving guilty of the accused including examination, searching, summoning and detaining as provided under section 132 had belonged to an inquisitor. However, after later enforcement of section 131/1, the examination to body must be considered for the case of maximum imprisonment exceeding three years upwards, consent of the accused and negative presumption against him or her which are only natural matter, whilst necessity of evidence is neglected. Furthermore, in case of consent, it does not comply with public prosecution and is not necessary to be provided because the power of state must not be abused but must be only essential

case which his or her status is not depreciated. Therefore, the condition of consent and consequent negative presumption in case of not consent shall contradict to public prosecution.

As mentioned above, the condition and provision under section 131/1 are not compliance with public prosecution proceeded by all in-charge state bodies. Moreover, the power of evidence collection to the accused body independently provided from section 132 is not reasonable.